

Vergaderjaar 2023–2024

33 561

Structuurvisie Windenergie op Zee (SV WoZ)

Nr. 65

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2024

Met blijdschap kan ik uw Kamer informeren over een nieuwe mijlpaal voor windenergie op zee. De grootste vergunningsronde voor windparken op zee in Nederland tot nu toe is geslaagd. Met deze brief licht ik uw Kamer in over de uitslag van de vergunningverlening voor de bouw en exploitatie van de windparken op zee in windenergiegebied IJmuiden Ver kavels Alpha en Beta. Met de bouw van deze windparken wordt weer een flinke stap gezet in het vergroten van de energieonafhankelijkheid en verduurzaming van Nederland. Het gaat om twee windparken met een capaciteit van ten minste 2 GW per windpark. Samen zijn deze windparken goed voor ongeveer 14% van het totale huidige elektriciteitsverbruik in Nederland.

De windparken dragen bovendien bij aan andere maatschappelijke doelen. Zo draagt het windpark in IJmuiden Ver kavel Alpha bij aan het herstel en de versterking van de Noordzee natuur. Het windpark in IJmuiden Ver kavel Beta draagt bij aan de integratie van het windpark in het energiesysteem en het voorkomen van transportschaarste op het elektriciteitsnet op land. Ook leveren beide windparken een bijdrage aan internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) en dragen ze door transparantie over hun grondstoffenverbruik bij aan stappen richting een circulaire economie.

In deze brief ga ik eerst in op de kavels en vergunningverleningsprocedures, waarna ik vervolgens afzonderlijk in ga op de winnende aanvragen.

Windenergiegebied IJmuiden Ver kavels Alpha en Beta

Kavels Alpha en Beta van windenergiegebied IJmuiden Ver liggen ongeveer 62 km uit de kust en worden aangesloten op het net op zee via twee platforms met een gelijkstroomverbinding naar land. De elektriciteit van kavel Alpha landt aan in Borssele en de elektriciteit van kavel Beta landt aan op de Maasvlakte. De verwachte ingebruikname van deze windparken is in 2029.

Beide kavels zijn vergund met een vergelijkende toets met financieel bod.¹ Bij de vergunningverlening van kavel Alpha ligt de nadruk op de bijdrage van het windpark aan het ecosysteem van de Nederlandse Noordzee. Daarbij gaat het vooral om het realiseren van maatregelen om de negatieve effecten van windparken op zee op de natuur zoveel mogelijk te voorkomen of mitigeren, de natuur te versterken of herstellen en bij te dragen aan kennisdeling en onderzoek. Hierbij is rekening gehouden met de locatie-specifieke eigenschappen van dit kavel, omdat het naast het Natura 2000-gebied Bruine Bank ligt.

Bij de vergunningverlening van kavel Beta ligt de nadruk op de inpassing van het windpark in het energiesysteem. Zo worden partijen gestimuleerd om investeringen op land te doen die de elektriciteitsvraag of opslagcapaciteit van elektriciteit vergroten op bepaalde plekken in Nederland, waardoor transportschaarste op het elektriciteitsnet kan worden verminderd. Ook worden investeringen in zonne-energie op zee gestimuleerd. Deze relatief nieuwe techniek is het merendeel van de tijd complementair aan windenergie op zee en kan daardoor zorgen voor een stabiel leveringsprofiel en efficiëntere benutting van de elektriciteitskabel op zee. Daarnaast worden bij beide kavels aanvragers en hun toeleveringsketen gestimuleerd om de beginselen van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen na te leven en inzicht te geven in hun grondstoffenverbruik, milieu-impact en waardebehoud (circulariteit), zodat we in de toekomst stappen kunnen zetten richting een circulaire economie. Het afgelopen jaar zijn de marktomstandigheden voor windenergie op zee veranderd. De ontwikkelingskosten zijn gestegen door hogere rentes en hogere kosten voor personeel, materiaal en materieel. Hierdoor is de businesscase verslechterd. Dit heb ik gemerkt in het aantal aanvragen die ik heb ontvangen. Op elk kavel zijn twee aanvragen voor de vergunning gerangschikt. Ik ben blij dat deze partijen bereid zijn om de windparken op zee te bouwen. Om te kunnen bepalen welke partijen de vergunningen verkrijgen, heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) – samen met onafhankelijke expertcommissies – de binnengekomen aanvragen beoordeeld.

Uitslag IJmuiden Ver kavel Alpha: Noordzeker

Noordzeker (een consortium van ABP, APG en SSE Renewables) is als hoogste gerangschikt bij de beoordeling van IJmuiden Ver kavel Alpha. Ik heb dan ook de vergunning aan deze partij verleend.

Noordzeker heeft in de aanvraag de zekerheid van realisatie van het windpark en de bijdrage van het windpark aan de energievoorziening maximaal geborgd. Zowel Noordzeker als haar toeleveringsketen nemen deel aan het IMVO-convenant voor hernieuwbare energie. Uiterlijk 18 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning geeft Noordzeker maximale transparantie over het grondstoffenverbruik, milieu-impact en waardebehoud van het windpark op zee.

Noordzeker heeft een financieel bod van ruim € 1 miljoen per jaar gedaan, wat Noordzeker gedurende de gehele vergunningsduur van 40 jaar jaarlijks zal betalen. Daarnaast komen de kosten van de milieueffectrapportages en locatiestudies ter hoogte van ongeveer € 20 miljoen ten laste van de partij aan wie de vergunning wordt verleend.

Maatregelen die een bijdrage leveren aan de natuur op de Noordzee wegen het zwaarst mee in de beoordeling. Dit is ook terug te zien in de aanvraag van Noordzeker. Het doel van Noordzeker is om de ecologische voetafdruk van het windpark te beperken en de biodiversiteit te vergroten, zowel tijdens de bouw als de exploitatie van het windpark. Zo draagt Noordzeker met haar turbine- en windparkontwerpen bij aan de vermin-

¹ Stcrt. 2023, nr. 34855 en 35858

dering van vogelaanvarings-slachtoffers. Ook neemt Noordzeker maatregelen die de verstoring van zeezoogdieren tijdens de bouw- en exploitatieperiode sterk zullen verminderen. Daarnaast zal Noordzeker meerdere maatregelen nemen, zoals de installatie van verschillende kunstmatige riffen bij ruim 75% van de turbines. Deze kunstmatige riffen versterken de leefomgeving voor vissen en andere organismen die leven op of rond de bodem van de Noordzee («benthos»). Ook gaat Noordzeker een levend laboratorium bouwen om te laten zien hoe windparken kunnen helpen om klimaatverandering tegen te gaan en bij te dragen aan het herstel van het ecosysteem in de Noordzee. Hiertoe werkt deze partij samen met Naturalis, een Nederlands onderzoeksinstituut op het gebied van biodiversiteit. Meer details over de andere investeringen, innovaties en onderzoeksprogramma's maakt Noordzeker uiterlijk 6 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning bekend.

Uitslag IJmuiden Ver kavel Beta: Zeevonk II

Zeevonk II (een joint venture van Vattenfall en Copenhagen Infrastructure Partners (CIP)) is als hoogste gerangschikt bij de beoordeling van IJmuiden Ver kavel Beta. Ik heb dan ook de vergunning aan deze partij verleend.

Zeevonk II heeft in de aanvraag de zekerheid van realisatie van het windpark en de bijdrage van het windpark aan de energievoorziening maximaal geborgd. Zowel Zeevonk II als haar toeleveringsketen nemen deel aan het IMVO-convenant voor hernieuwbare energie. Uiterlijk 18 maanden na het onherroepelijk worden van de vergunning geeft Zeevonk II maximale transparantie over het grondstoffenverbruik, milieu-impact en waardebehoud van het windpark op zee.

Zeevonk II heeft een financieel bod van € 20 miljoen per jaar gedaan, wat Zeevonk II gedurende de gehele vergunningsduur van 40 jaar jaarlijks zal betalen. Daarnaast komen de kosten van de milieueffectrapportages en locatiestudies ter hoogte van ongeveer € 20 miljoen ten laste van de partij aan wie de vergunning wordt verleend.

Maatregelen die een bijdrage leveren aan de inpassing van het windpark in het energiesysteem wegen het zwaarst mee in de beoordeling. Dit is ook terug te zien in de aanvraag van Zeevonk II. Zeevonk II richt zich hierbij op het energiesysteem van de toekomst door nieuwe technologieën op grote schaal te gaan realiseren. Zo zal Zeevonk II een elektrolyser met een capaciteit van 1 GW gaan bouwen in de haven van Rotterdam. Doordat de elektriciteit van het windpark op de Maasvlakte aan land komt en de elektrolyser daar in de buurt wordt gebouwd, hoeft een groot deel van de elektriciteit niet eerst verder het elektriciteitsnet op. Dit voorkomt extra belasting op het elektriciteitsnet. De geproduceerde groene waterstof zal bijdragen aan het verduurzamen van onze industrie en transport.

Ook zal Zeevonk II binnen het windpark een zonnepark op zee met een capaciteit van 50 MWp gaan bouwen. Dit zonnepark zal bijdragen aan het efficiënter benutten van de elektriciteitskabel op zee. Dit is een grote stap in de opschaling van zonne-energie op zee, aangezien tot dusver het grootste zonnepark op zee – waarvan ingebruikname gepland staat in 2027 – een capaciteit zal hebben van 5 MWp.

Waarborgen van leveringszekerheid, voorzieningszekerheid en openbare veiligheid

Sinds 1 januari 2024 voert het Bureau Toetsing Investerings (BTI) een «veiligheidstoets» uit bij het verlenen van vergunningen voor windparken op zee of het wijzigen van zeggenschap over reeds vergunde windparken. BTI heeft de zeggenschap over beide partijen beoordeeld op mogelijke

risico's voor de openbare veiligheid, voorzieningszekerheid en leveringszekerheid. Daaruit blijkt dat er vanuit het perspectief van leveringszekerheid, voorzieningszekerheid en openbare veiligheid geen bezwaren zijn tegen het verlenen van de vergunningen aan deze partijen.

Tot slot

Ik heb uw Kamer vorige maand geïnformeerd over hoe ik de volgende vergunningverleningsprocedures voor de windparken in IJmuiden Ver kavel Gamma en Nederwiek kavel I wil vormgeven.² De lessen uit de vergunningverlening van IJmuiden Ver kavels Alpha en Beta worden daarbij betrokken.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten

² Kamerstuk 33 561, nr. 62.